

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden koddan egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
czímzendő.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Paget János**; **Berde Aron**, **Szabó Sámuel**, **Szentgyörgyi József**, **Vörös Sándor**
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS

az „Erdélyi Gazda“ 1882-ik évi folyamára.

Az „Erdélyi Gazda“ 1882. új évvel XIV-ik folyamába lépett, előfizetési ára egész évre csak **két forint**, féléves előfizetéseket nem fogadunk el.

Ezen előfizetési ár már elég olcsóra van ugyan szabva, de hogy a lapnak terjedése és épen azon körökbe való eljutása, melyek vagyoniilag korlátoltabb helyzetben vannak, még inkább biztosítva legyen: igazgató választmányunk, támogatva a nmlgu földmívelési ministeriumnak és magának az erdélyi gazdasági egyletnek tetemes anyagi segélye által, elhatározta, hogy

**községek, községi előljárók, körjegyzők, lelkészek, iskolák és tanítók,
valamint a hazai gazdasági egyletek tagjai**

az „Erdélyi Gazda“ 1882. évi egész folyamát fél árban azaz

egy forintért

rendelhetik meg, ha ezen összeget legkésőbb 1882. január hó 15-éig legczélszerűbben közvetlenül Kolozsvárra az „Erdélyi Gazda“ kiadó hivatalának czimezve beküldik, mire nézve mint legolcsóbbat a posta-utalványt ajánljuk.

A pontos megrendelést annyival inkább kérjük, mert felesleges példányokat nem nyomathatunk és így a későn jelentkezők csonka évfolyamot nyernek.

Lapunk iránya marad a régi s midőn az önzetlen vállalat tömeges pártolását reméljük, egyszersmint teljes tisztelettel kérjük t. olvasóinkat: sziveskedjenek az „Erdélyi Gazda“ törekvéseit **becses szellemi közreműködésükkel is** hathatósan előmozdítani.

Olcsó hirdetési rovatunkat, mely a lap jelen olvasottsága mellett biztos sikert ígér, ajánljuk az eladók és vevők szives figyelmébe; **egyleti tagok és előfizetők 25% díjkedvezményben** részesülnek.

Az „Erdélyi Gazda“ szerkesztősége
és kiadó hivatala.

Tartalom: Előfizetési felhívás 1882-re. — Hogyan irtjuk a tarackot? Dr. Rodiczky Jenő. — A mehészet ügye Magyarországon. Dömötör László. — A hirdetések haszna a gazdára nézve. — Kertészet-gyümölcsészeti szakosztályunk működése VI. Szentgyörgyi Lajos. — Egyveleg: December havi meteorologiai észleletek. Személyi hírek. Értesítés. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetés.

Hogyan irtjuk a tarackot?

A tarack-buza, perje vagy ebgyógyító-fű (*Triticum repens* L., francziául: Chiendent vrai, angolul: Dog's grass, németül: Quecke, Hundsgas, tájszólásban Bayer) egyike a legveszedelmesebb gyomoknak, mely évelő volta mellett terjedő tarackos tökéje következtében nagyon nehezen kiirtható.

Ösmertem gazdát, ki váltig dicsekedett vele, hogy nála nyoma sincs többé a taracknak, mert az csak hanyag gazdánál tud elhatalmasodni. Irtotta is azt váltig, ismételt szántás-boronálással, a felszínre került gyökérrészek gondos összeszedésével, de csodák-csodája! hivatalbeli utódja székérszámra hordatta ismét a tarackot az állítólag tarackmentes földekről.

Ez esetből ismétellen meggyőződtem, hogy a „kiszántás”-sal célt nem érünk! Teljes lehetetlenség a felszínre került rhizomákat tökéletesen összeszedni, hogy „irmagul” ne maradjon belőlük s az eke és boronával csakis főaprózott gyökérrészek elegendők arra, a talajt újból eltarackosítani.

Megpróbáltam a tarack irtását oly formán is, hogy annak kiszántására folytatólag kapás növényeket természettem, hogy azok mivélése közber az újból kihajtó tarack is irtassék. De nem volt köszönet benne! Helyenkint a tarack oly vigan zöldül ki, hogy valóságos gyepet képez s az ilyen helyeken aztán félnaposszat elpiszmognak a kapások. Ha célt akarnak érni a kapa mellett körmeiket sem szabad kímélniök a tarackok kihuzgálása céljából. Ne mondja nekem senki, hogy e hálátlan munka költségét helyreépítolja a nyert tarack takarmányértéke. Igaz, hogy a földől megtisztított tarackot szivesen eszi szarvasmarha s ló, melynek állítólag épen remediuma; igaz az is, hogy sok tápanyagot tartalmaz, miért Sziléziában rendszeren föl is éteik. De bizony az irtás költsége azzal meg nem térül — veszett fejszének nyele. Hát még azt kihallotta nálunk, hogy valaki a csomókba kötött tarackot faedények tisztítására kereste volna, mint a külföldön? Ha akadna rá vevő egy hazaszerte meghonosítható ipar alapját vehetűök meg.

Egyelőre azonban az én magyarom még csak elégeti az égetni való tarackot s elvégre is arra a nézetre jut, hogy boldog volt az a Hypokrates, ki azt tartotta, hogy a mit a vas meg nem gyógyít, meggyógyítja a tűz (quod ferrum non sanat, ignis sanat). Ő írja tűzzel-vassal és még sincs fogantatja munkájának: a tarack hydráfjét csak felüti újból-ujból.

„Hát mit tegyünk?” éneklik az operettában is s jön rá a

bölcs válasz, melyhez azonban — hinni akarom — lapunk közönsége nem fog nevetni.

A veszedelmes bünösöket — legalább in illo tempore — lehető mélyen zárták el, hogy muljék kedvök, csökkenjen annak lehetősége ismét napvilágot látni. Így járunk el a tarackkal is, melyet a jó mélyen való alászántás biztosabban tönkre lesz, mint a kiszántás. E célból mindenképp lehetőleg a felszínre hozzuk a tarackgyökereket csekély tarló-törés s folytatólag exstirpálás, boronálás által. Ha aztán a föld szépen kizöldült, a tél beállta előtt 40—48 centiméterre szántjuk alá a tarackot, a földet télen át érdes barázdában hagyván feküdni, midőn is a talaj felületén maradt tarack részek elfagynak, a mélységbe jutottak ott rothadnak el.

A mély szántás a legtöbb esetben keresztül vihető, mert a tarack nagy impostor: a jó erőben levő középtalajokban, melyek a mély szántást türik, legszivesebben grasszál.

De kötött minőségű, rossz altalaju föld mellett, nehogy a nyers talajt a felszínre hozzuk, más utat kell választanunk a tarack elfojtására. E célból mihelyt a tarlót feltörtük s boronáltunk, gyorsan növé takarmányt vessünk, mely a talajt jól árnyékolván, a tarack elbujálkodását gátolja.

Redene célból pro. hektár 100 kgr. pohánka és 60 kgr. zab keveréknek vetését ajánlja, annak gyors növést fejtrágyázással előmozdítani óhajtván. A keveréknek zölden való lekasálása után, a talaj téli előtt még lehető mélyen felszántandó, mire érdes barázdában feküdni hagyjuk.

Ha tavasszal akarunk ily keveréket vetni, a talajt előző ősszel jól meg kell trágyázunk, mert tavasszal lehető korán abrakbábó keveréket vessünk jól sűrűn. De azon körülmény, hogy kedvezőtlen időjárás mellett a keverékek nem elég sűrű állást nyernek, nem ritkán oka, hogy a tarackirtás nem mutatja fel a várt eredményt.

Régibb gazdánk azt tartották, hogy ha már a tarackkal egyáltalában nem boldogulhatunk: hagyjuk az illető földet parlagon heverni s ez eljárásnak meg is van a maga sikere, ha a parlagot legeltetjük, mi által a tarack reproductionalis erejét fokozatosan csökkentjük.

A tarackot, mely igen tápláló zöld takarmányt szolgáltat, virágzása előtt minden legelő állat szivesen eszi, miért a taracknak takarmányul való természetét is már ajánlották; mi azonban legfőlebb sovány homokon a homokkötés célzata mellett lehetne követendő eljárás.

Ha már most folytonos legeltetéssel a tarack tökéjét szerves képző anyagaiban szegényítjük, kihajtó ereje is mind inkább csökkenni fog s mi a végleg kimerült hajtásokon játszva győzedelmeskedhetünk.

Követni kell tehát a példát, mit némely uri emberek felebarátaikon oly virtuóziással gyakorolnak, miért aztán a modern állam még „nemesekké” is teszi őket, míg a gazdának csak az az önérték jut, hogy mégis csak kitett a fránya tarackon!

Az ugarban heverő földre tehát kihajtatjuk a birkákat, melyek a tarack hajtásokat tisztára legelik. Ha

8—14 napra reá a föld újból kizöldül, ismét elve fölhajtjuk a juhokat.

Ha megtették kötelességüket, mi részünkről beállítjuk az ekét és lehető sekélyen szántva, reá boronálva azon vagyunk, hogy a taraczk újból kihajtsion, mire nyomban ismét reá hajtjuk a juhokat. Már ezt a vexaturát még a taraczk természetö sem türi, bele fárad s ha most tél beállta előtt jól aláforogtjuk: nincs meg az az ereje többé, hogy a felszínre küzdjemagát s mi bizvást tavaszit vehetünk reá.

De mit aztán, ha szegény módunk úgy kívánja, hogy az eltaraczkosított talajba öszit vessünk? Ez esetben meg kell elégednünk az ismételt legeltetés-sels az őszi közé löherét, löheresü keveréket, sárgarépát vessünk, melyek annak lekaszálása után a talajt elfoglalván, illetve árnyékolván a még kihajtásra képes taraczkgyököt elfojtják.

Mindezekből látható, hogy olyan gazda, ki a taraczkkal megbirkózni akar, többet tudjon mint — tököt sütni; de ha észszerűen utánna lát, talál utatt és módot a veszedelmes gyom kiölésére.

Dr. Rodiczky JEuó.

A méhészet ügye Magyarországon.

Báró Bánffy Ádám ur, egy Válaszuton berendezendő méhészet tárgyában levelezést folytatván Dömötör László urral, az orsz. méhészeti egyesület titkárával és lapunk t. munkatársával, az iránt kereste meg őt, hogy ajánljon neki e célra egy kitünő méhészmestert. A nyert válasz annyira közérdekű, hogy azt Báró Bánffy Ádám ur lekötelő szivessége folytán ezennel teljartalmulag közöljük:

„A méhészet érdekében általunk megindított mozgalom szép lendületet mutat ugyan; de még mindég csak a kezdetén vagyunk. Még mindég csak a biztatás, capacitálás a dolgunk. A magyar közönség még ha tesz is valamit a közügy és saját érdeke szempontjából; azt mindég csak áldozatképp, mintegy szivességből teszi; indolentia mindenütt.

Szerencsétlen pénzügyi gazdálkodásunk, kül- és belügyi rendszereink zagyaléka odasodortak bennünket, hogy maga a magyar állam is, úgy az egygyes honpolgárok nagyon szorongatott helyzetbe jutottunk. Lehet, hogy jól van ez így; lehet, hogy ezen nyomoruság a felocsudásra, az ébredésre, fog vezetni. Ma már minden ember belátja, hogy zátonyra jutván, a helyzetet segíteni kell. Azonban még mindég csak a panasz, a sopánkodás- és vádolásnál vagyunk. Vádoljuk a 48-iki vezéréket, vádoljuk a kiegészítés intézőit, vádoljuk a jelen szereplő férfait. De csak is vádolunk, kárhoztatunk, anélkül hogy megfognánk a dolog végét ott, a hol az van.

Mindazonáltal, egy eredményre még is eljutottunk: kiábrándultunk ugyanis azon hitünkől, mintha minket az Ur Isten csupán a saját gyönyörüségére — vitéz — úri nemzetiségnek teremtett volna. Kiábrándultunk azon elbizako-

dottságunkból, hogy hazánk azon Eldorádó, hol az embernek csak a száját kell feltátnia és a sült galamb bele repül. Elkényeztetett nemzet lévén, ha kiábrándultunk, már akkor sokat haladtunk; legalább nem megyünk többé hátrafelé, hanem eljutottunk a kezdet végéhez.

Azonban félek, hogy igazza leend Türr tábornok önméltóságának, midőn a vizek szabályozásának — és csatornázásának — szükségessége és sürgössége iránt muli évi novemberben a „Gazda kör“-ben tartott felolvasása általános lelkesedéssel fogadtatván, azt monddá: „Örülök uraim ezen lelkesedésnek; ugyanezt nyertem ezelőtt 15 évvel: de óh fájdalom, azért ma egy lépéssel sem vagyunk előbbre, mint akkor volunk.“ „Különös az“ úgy mond, hogy míg az amerikai közönség, ha neki valamely hasznos eszmét felemlitenek és azt jónak, hasznosnak beismeri, mindnyájan — egyenként és öszszesen — azon törik a fejüket, hogy ezen hasznos eszmét miként lehetne a legkönnyebben és legbiztosabban létrehozni. Míg ellenben a magyar közönség, a mely szintén belátja ugyan, hogy az eszme jó és hasznos; fel is buzdul iránta, de szétmenvén, mintha átok feküdnék rajtunk, — öszszesen és egyenként — mind hátrafelé huzza a szekeret. Sőt még a haladni akarónak kerekét is megkötni iparkodnak; nehogy az valamire haladjon.“

Nem tudom ugyan, hogy hűen mondtam-e el a szavakat; de az értelme azt hiszem ez volt. Tökéletesen igaz, magam is ugyanazt tapasztaltam.

Ugy vélem Méltóságod emlékezni fog „Az öreg marosmenti méhésznek“ az Erdélyi gazdában és más lapokban, két ízben is intézett felhívására, mellyel a magyar méhészeket egy országos méhészeti egyesületté való alakulásra felhívta. De bizony ezen felhívásnak semmi viszhangja sem volt; rajtam kívül senki hozzá sem szólt.

Későbbben 1877/78-ban, midőn Kriesch János alelnökünk megindította a méhészeti estélyeket, alig volt valakinek gondolatában is, hogy az országos méhészeti egyesületet létrehozni lehessen. Sőt a midőn az eszmét megpenditettem: biztató alig akadt; annál inkább csitító és lebeszélő. „Ne kezdjük meg“ mondák, „nem jött el annak az ideje“. Egyáltalán indítványomat majdnem erőszakkal kellett keresztül hajtani. Hála Istennek, alakulásunk szinte reményen felül sikerült. Van már szép látszatja működésünknek. De attól még nagyon messze vagyunk, hogy egyletünk méhészmestereket, mint úttörőket küldhessen ki; kik a méhészetet gyakorlatilag tovább fejlesszék.

Mi működünk, de eddig még csak mint erkölcsi testület, erkölcsi eszközökkel. Pedig a gyakorlati irány fejlesztésére nagy szükség van. Több oldalról kérnek méhészmestereket; kérnek kaptárokat és egyéb méhészeti eszközöket. Kérnek méhészeti terményeinknek, méznek — viasznak — elárusítása közvetítésére.

De hiába, egyesületünk a szükséges egyének és eszközökkel nem rendelkezik.

Epen azért, — a szükségen segitendő — indítványoztam egy méhészeti szövetkezet létesítését. A szövetkezet célja a gyakorlati méhészeknek egyesítése, hogy együttesen, összevetett vállal, a méhészetet, mint hasznos iparágat fejlesszük, az akadályokat elhárítsuk. Utat törjünk a méhészet gyakorlati tudományának s az azzal való foglalkozásának; de egyzersmind piacot szerezzünk terményeinknek.

Indítványom elvben elfogadott, erkölcsi támogatása megígértetett; de a munkás erők nagyon lassan jelentkeznek. Pedig az áldozat nem sok. 26 frt nem oly nagy összeg, hogy azt az egyes gyakorlati méhészek — közös alapösszehozására — ne áldozhatnák.

Csak 200 tag szükséges, hogy azon forgó tőke összehozassék, mellyel egy üzleti méhésztelep állíttassék; illetőleg az üzlet megindíttassék.

Az üzleti méhészet fog állani egy méhésztelepből, melynek mint a méhészetében alkalmazott méhésztanonczok, de csak mint méhészbajtárok és nem iskola növendékek méhészmesterek képeztek; a kik szolgálatába állván — az egyes — nagyobb méhészetet alapítani vágyó birtokos uraknak, azoknál az okszerű méhészetet kezelni fogják. Ehez tartozand egy műszer-műhely és áru csarnok.

Szétküldöttem e végből a felhívásokat; előterjesztettem a Gazda körnek: mindenütt helyesléssel fogadtattott; azonban még csekély mérvben mutatkozik a felkarolás.

Pedig a dolog nagyon egyszerű és tiszta:

Először is, szükségünk van a szövetkezetre azért; mert az orsz. méhészeti egyesület, mint erkölcsi testület kereskedelmi üzletekkel nem foglalkozhatik. Pedig mi a méhészetet már nemcsak passióból; hanem üzleti szempontból: a haszonért akarjuk művelni. Oly eszközökre van tehát szükségünk, melyek ezen célunkat, t. i. a méhészet jövedelmezését fogják elősegíteni.

Mindenekelőtt tehát szükségünk van egy oly méhésztelepre, mely mintául szolgáljon arra, hogy mikéant kell a méhészetet úgy üzni, hogy az mentől nagyobb jövedelmet hajtszon. Ezen telepnek oly nagynak kell lennie, hogy az legalább a méhészmestert fenntartani képes legyen. De úgy is legyen kezelve, hogy az a lehető legnagyobb hasznot adja; mert csak ily méhesben és csak az ily kezelés mellett lehet a helyes, praktikus irányt megkedveltetni és megtanítani. Ezen telep lesz a leendő méhészmesternek gyakorlati iskolája. Gyakorlati embereket azonban csak üzleti szempontból, haszonnyerés kedvéért neveljünk.

2-or. Szükségünk van jó és olcsó kaptárokra s egyéb méhészeti eszközökre; melyekért a külföldre nagyon sok pénzt kiadunk. De ha ott olcsón kapnánk is, a szállítási költség drágítja meg. Minden egyes kaptárnál csak 1-frt különbség, 25-nél már kiadja a 25 frtot. Ha pedig hazai asztalosaink által csináltatjuk; itt a drágaság mellett, még a rosszassággal is kell küzdenünk. Mert a mérték nem pontos, a

fa nyers, hasadozó. Jó és olcsó kaptárok csináltatása végett tehát magunknak kell műszer-műhelyt felállítanunk. (Gyár, ról még ne beszéljünk.)

Ezen műszer-műhely, hol volna legalkalmasabb, mint a méhészeti telepen, annak kiegészítő része gyanánt. A vezetőmester pedig ki lehetne erre alkalmasabb, mint a méhészmester.

A méhésznek kell tudni furni-faragni; illetőleg meg kell tanulnia az asztalos mesterséget, hogy képes legyen magas megcsinálni a kaptárokat. Mert csakis maga a méhészmester lesz képes tökéletes kaptárokat készíteni. A mellet pedig azoknak télen át való készítésével, fizetésének egy részét ledolgozván, gazdájának ez uton is hasznot hajt. Valjon ki lehetne-e azt számítani, hogy mennyi kiadást kimélt meg a gazdaságban, egy ügyes faragó béres? Azért is a műszer-műhelynek okvetlenül kiegészítő részének kell lenni a méhésztelepnak, hogy ott a méhésztanoncz (inas) a kaptárok és más méhészeti szerek készítésének mesterségét is megtanulja.

3-or. A méznek, viasznak és egyéb terményeknek az eladásig való elhelyezésére raktár kell. Mi természetesebb, minthogy ezen raktár, szintén a méhésztelepen legyen. Ezen raktárból lehet az eladott nagyobb mennyiségű mézet közvetlenül a külföldre szállítani; ugy szintén a fővárosban és talán majd más városokban is felállítandó áru csarnokokat mézzel, viasszal s egyéb terményekkel és méhészeti eszközökkel ellátni.

4-er. Itt vagyunk az áru csarnok gondolatánál is. Áru csarnokot okvetlenül nyitnunk kell, hogy mézünknek piacot szerezzünk itthon ugy, mint a külföldön. Ezen célunkat elérjük, csak jó árut — illő áron adjunk. Epen ezért nem szabad másra t. i. kereskedőkre bízunk; mert akkor ugy járunk, mint a borainkkal. A magyar bor, mely egész összességében véve jósága és olcsóságánál fogva, mert (1-7 frtig számítván az ujbort) mizden borok között a legolcsóbban lenne adható; a világ minden borát megverné; de minthogy gonosz kezekben van, mint drága pancs nem kell a külföldnek és a nyakunkban vész. *)

Az azonban mindezek oly reális dolgok, hogy lehetetlennek képzelem, hogy önmagokban is ne jövedelmezzenek. Tehát azon előlegezett 26 frt nem vesztet kárba. De tegyük, hogy nem fognak kamatot hozni; még akkor is megtalálándjuk befektetendő tőkénknek hasznát abban, hogy jó méhészmestereket nyerhetünk; jó kaptárokat olcsón beszerezhetünk és mézünket okvetlenül jobban eladhatathatjuk, mint most egyenként elszigetelve.

Pedig bizony az nem csekély dolog, mert még Br. Berlepsch is ugy nyilatkozott hazánkról, hogy az a méhészet Kanaánja.

*) A „gonosz kezek” és „drága pancs” jelzők így általában kimondva nem állhatnak meg nemcsak azért, mert számos tisztességes borkereskedőnk van; de azért sem, mert borkereskedésünknek sok egyéb bajjal is kell küzdenie.

Sok kincset rejt itt a természet magában, melyet csak kiaknázunk kell. Kiaknázunk pedig lehet, ha azzal nem csak a látszatért, hanem annak hasznáért, gyakorlatilag, szilárd akarat-
tal és kitartással foglalkozunk.

Azonban mindezek más téren forognak és nem ott, a mely végett Méltóságod hozzám fordult; én hát a tekintetben nem tudok kedvező választ adni. Méhész-mestereink ez idő szerint még nincsenek. Az az egy-két egyén, kik a méhészettel foglalkoznak és azt elméletileg és gyakorlatilag is értik, magognak méhészkednek. Azok pedig, a kiknek ez kenyerek lenne, azok egyáltalán nem értenek hozzá.

Nincs tehát mit tenni, minthogy fogadjon Méltóságod egyelőre egy oly értelmes kertészt, a kinek a méhészethez kedve van és talán már magának is tartott egy pár kas méhet. De az ne legyen tudákos egyén, sem ezer mester; mert az ilyen tanulni nem akar. Ezen egyént kell az okszerű méhészeti gyakorlatába beletanítani.

Van ez idő szerént már egy vándortanítónk*) a dél-magyarországi méhészeti egyesület területére; most kérünk a nmlgu ministeriumtól egy másikat, (illetőleg kérnénk mi többet, de megelégszünk a kevéssel is) s így tovább. Ezen vándortanítóknak lesz feladata a méhészeti terjesztése s egyes méhészeti berendezése. Ezen kívül méhészeti lapjainkban, a kezdőknek oktatói, támogatói leendünk; bár olvasnák százeren!!!

Én részéről azon szándékkal vagyok, hogy oly méhészeti gyakorlatot hozsítsak meg, mely eltérőleg a német méhészeknek theoreticus irányától a méhészeti jovedelmező voltát biztosítsa. Erre nézve a méhészeti üzlet terén az olcsó kaptárt könnyű kezelést tartom a célra vezetőnek. Mentve minden tudákos nehézkességtől, egyes ember képes lesz 3-4 száz kaptárt jól kezelni és sok mézet produkálni.

Ezen rendszer ismertetését már megkezdtem a havonkénti teendők ismertetésével és azt folytatni fogom egész éven át. Az alapja egyébként le van téve „Hanemann rendszere a mi viszonyainkhoz alkalmazva“ czimű cikkemben. Most csak azzal toldom meg, hogy azt a legolcsóbb, de legpraktikusabb kaptárra alkalmazom. A legolcsóbb kaptárt is ösmerttettem ugyan már az Erdélyi gazda 1874-iki folyamában, legújabbán pedig a „Milyen kaptárt adjunk a nép kezébe“ czimű cikkemben. Célom ugyanis, a sokféle és combinált rendszerű kaptárok és kezelés mellözésével, a legolcsóbbat, legegyszerűbbet; de egyszersmind legjovedelmezőbbet ismertetni és elterjeszteni.

Én ugyan nem tartom magamat csalhatatlannak; de eddigi tapasztalataim és tanulmányaim alapján, bizton reménylem, hogy ha ezen szándékomat megvalósítani sikerülend; az esetre kedvező éghajlati viszonyaink, — mézdús virányaink mellett — hazánk a méhészeknek valóban Kánaánja leend.

Azonban semmiből csakis a föld és ég Ura volt-képes

*) Illetőleg kettő, mert az erdélyi okszerű méhész-egylet területére is engedélyezett egyet a nmlgu földművelési-ministerium.

teremtteni, bár ő is rendelkezett a chaossal. Mi, a kik hazánk méhészetének előharcosaiul vállalkoztunk, nem rendelkezünk azon eszközökkel, a melyek a méhészeti felvirágoztatására szükségesek; de rendelkezünk ügybuzgalommal, mely erőt ad a kitartó munkára. Azért fordulunk támogatásért azokhoz, kik az eszmét felfogták és helyeslik, hogy a méhészeti szövetkezet tesztetése által az eszközöket a kezünkbe adják. És ha az eszközök meglesznek: a munkát, fáradságot mi nem kimélendjük; hanem buzgón és lankadatlanul fogunk működni a sikerért. A siker leend a mi jutalmunk s dicsőségünk!

Dömötör László.

A hirdetések haszna a gazdára nézve.

Ha a politikai lapokat s különösen a németeket végig nézzük, gyakran azt fogjuk látni, hogy a hirdetések aránylag nagyobb-tért foglalnak el, mint a lapnak egyéb tartalma, de az is bizonyos, hogy e lapok olvasóinak nagy része ezen hirdetések vagy éppen nem, vagy csak unalomból olvassa. Már pedig a nem olvasott hirdetés hasznát nem hoz; de azért a hirdetések beküldő iparosok a hirdetésekben még is hasznát huznak, mert ellenkező esetben, minthogy jobban értenek a számításhoz; mint mi gazdák, a hirdetéshez nem folyamodnának; de tudják azt nagyon jól és észreveszik a különböző megrendelésekből, de az év bezártával üzletviteli könyveikből is. Hogy ha mindjárt ezeken nem is olvassák a hirdetések, van is méltó annyi, a ki még is elolvassa és ha csak minden ezredik is, a ki a hirdetést figyelemre méltatta: megrendelést tesz, akkor már a hirdetésért kiadott egynehány krajczár vagy forint megtérül; különösen ha a hirdetés saját megbízhatóságáról meg van győződve, mert akkor számíthat arra, hogy az, a ki nála egyszer valamit megrendelt, nemcsak jövője marad jövőre is, de öt barátainak is fogja ajánlani.

Annyi áll tehát, hogy az üzletemberek a hirdetéseknek gyakorlati értékét már régen felismerték s azt mai nap is saját hasznukra lehetőleg kiaknázzák.

A gazdák e téren elmaradtak s ez könnyen meg is magyarázható. A gazdasági termények rendszeren nagy-tért foglalnak el s posta útján nem igen szállíthatók, az országot pedig a legutóbbi időig csak egyes fővonalajában szelték a vasutak; a termények szállítása a vasúthoz csak nagyban történhetett, mert másképp ki nem fizette magát; a gazda tehát többnyire közvetítőre s bizonyosan nem saját előnyére szorult.

A legközelebbi években azonban ezen állapot nálunk is változott. A vasutak országunkban is évről-évre szaporodnak és azt maholnap minden irányban szelni fogják.

Most már igen sok város és falu vagy a vasutak közvetlen közelségében, vagy attól nem éppen távol fekszik. A szállítás eléggé gyors, csak a szállítási díjak mérséklése volna még óhajtható. A szállítmány pusztulásától vagy megsérüléséről, ha a csomagolás jó volt; nem éppen féltendő; sőt élő állatok is minden kísérő nélkül, osekély felülfizetés mellett, távoli vidékekre szállíthatók.

Alkalma van tehát most a termelőnek sok esetben a fogyasztókkal közvetlen érintkezésbe jönni, mi által mind a ketten csak nyerhetnek. Egymást nem ismerik s több száz kilométer távolságra laknak egymástól; a hirdetés által hamar megismerkednek, mert ez az ismeretség és összeköttetésnek leggyorsabb közvetítője.

Ez a hirdetések üzleti haszna. De van a hirdetéseknek a gazdára és a mezőgazdaságra nézve még sokkal fontosabb haszna. Ki ne tudná mennyire fontos a gazdaságra néha a vetőmagnak változtatása, az állatoknál a vér felfrissítése, stb. Ez ügyben ugyan sokat lehet a vásárokon, vagy közvetítők útján vagy saját belátásukkal is elérni, de a gazdasági hirdetések közvetlenül, a legrövidebb úton és legbiztosabban vezetnek a célhoz. Különösen pedig azon nagy előnyt nyújtják, hogy a beszerzési kútforráshoz közvetlenül vezetnek és ez által a tárgy valódiságára nézve biztosítékot szolgálnak, mert a csalfa hirdetőt rendszeren már az első megcsalatott a lapokban szokta pellengérré állítani.

A gazdasági lapok hirdetései a politikai lapokban foglaltakkal szemben még azon előnnyel is bírnak, hogy azokat, minthogy az olvasó szakmájába vágnak, a legtöbbje olvassa, mely eset a politikai lapoknál nem fordul elő. Hogy ha tehát ezek kifizetik magukat és ez áll, mert ezt folytonos megjelenésük bizonyítja, úgy a gazdasági lapok hirdetései még inkább kell hogy kifizessék magukat.

Az egészről azon következtetés vonható, hogy a hirdetések nem csak az iparüzleti, hanem a gazdasági életnek is lelket képezik. A gazda feladata tehát ezen újabb időben életbe lépett eljárásra az eddiginél több figyelmet fordítani s azt lehetőleg értékesíteni.

r.

Kertészet-gyümölcsészeti szakosztályunk működése.

VI.

A sept. 3-iki ülés elé terjeszti egyleti titkár a budapesti gyümölcskiállítást tárgyzó, helyi szakosztályi bizottság előmunkálatait, mely csekély módosítással elfogadtatott és jóváhagyása tekintetéből az ig. választmányhoz tétetett át. — Egyszermind abbéli óhajtásának is kifejezést adott a szakosztály, — hogy jelzett kiállításon az egyleti titkáron kívül még egy saját kebléből választott szakértő tag által legyen képviselve, — kinek költségei szintén az egyleti pénztárból fedeztessenek.

Ez ülésben ujjolag kimondatott, hogy „erdélyi ősi almafajaink” részére, a köztelekre belépő ajtóval szembeeső volt Riezling-tábla északi felén ötven anyafa hely jelöltessék ki, illetőleg helyeztessék el; — hogy így az őket igazán megillető helyen kaphassák meg azok, kik jeles einkre szert akarnak tenni.

Izleltetett dr. Réthy Mórtól, a már annyiszor ajánlott Stuttgarti kecskoór és egyebeken kívül egy igen szép és finom őszi bornyumáli — válogatott fajokkal beültetett — gyümölcsöséből.

A sept. 10, 17-iki ülésekből első sorban arról kell említést tennünk, hogy szakosztályunk egy minden szép, jó- és nemesért lelkesülő és munkáló taggal szaporodott Kovács János helybeli főtanodai igazg. tanárban, a ki már is igen szép jeleit mutatgatja föl a gyüm. terén is tett buzgó fáradozásainak.

Aztán elnök tesz jelentést arról, hogy az igazgató váll. készséggel megszavazta kért gyümölcsészeti képviselőnk számára a költségeket s jeleseink egyikét meg is választotta Veress Ferencz személyében, kitől ez alkalommal is izleltük az igéző szép sárga és finom Hawley almát és Congressus emléke körtét, Ritter útján a k.-monostori gazd. intézetből a kitünő „Am anlis“-t, Nagy Dánieltől és Szentgyörgyi J.-től a sokatértő igen szép Fondante des bois és Lörincz-Kovácsot = Kálmán körte. Bereczki Mátétól, elnökünk közvetítésével a Princesse Marianne és Madame Gregoire kissé ugyan túlérett jeles körtéket, végül Szentgyörgyi Lajostól a mindannyijánál finomabb Stein János*), mely úgy szépség, mint jóság tekintetében megállja helyét édes anyja mellett, mint legjobb őszi körte.

A sept. 24. okt. 1, 8, 15, 24 s 29-diki ülésekből méltóknak találjuk a följegyzésre először is Veress F. kér utasítást a szakosztálytól arra nézve, hogy budapesti megbízásában s a kiállítás alkalmával netalán megalakulandó orsz. gyümölcsészeti egyesület ügye tárgyalásánál milyen álláspontot foglaljon el? Az ülés rövid, de érdemleges eszmecsere után kimondja, hogy teljességgel nem látja szükségesnek, hogy egy olyan elismert tekintélyű tagjának, mint a milyennek — in praxi — bizonyította be magát V. F. útravalókat pakolgasson, megbizván benne teljesen s várja azt az alkalmat, melyben mint megrakodott méhét láthatja és ölelheti ismét keblére.

Két, kevésbé ismert almát mutat be Ritter a gazd. intézettől: a Mohringer Herbstapfelt és csikos ánizs különösen az első igen szép, kissé csikozott selyem almafaj, a második nem oly szép, de az is megismerésre méltó, — aztán N.-Dánieltől a finom kis Pomme ananász és Coloma őszi vajalma-körte, jó Williams = Vilmos a köztelekről; kitünő Brassai József — magonca — Br Bánffy Ernő brüsselihez hasonló középszerű — névtelen körtéje — Szentgyörgyi Lajos elsietve érett Dielje s Szenkowich Márton finom Máivázia, Chasselás imperial, Picoletta, fehér Chasselás, Croquant musqué és Piassah kellően érett szőlői.

(Folyt. köv.)

Szentgyörgyi Lajos,
szakoszt. jegyző.

EGYVELEG.

— December havi meteorologiai észleletek. A kolos-monostori állomás észleleteiből közöljük a december havi összevont adatokat, u. m. légnyomás (tenger-

*) E körtét 20 év előtt a Williams = Vilmos magvából állította elő Veress Ferencz — páratlan eréllyel s ebből folyó eredménnyel munkáló büszkeségünk; a ki azt apósa iránti kegyeletből keresztelte e névre.

szinre redukálva) középátlagá 766·8, legmagasabb december hó 27-én 777·6, legkisebb december hó 21-én 754·4 millimeter, középhőmérséklet C° — 4·7, legmagasabb december hó 14-én 0·4, legkisebb december hó 26-án 15·0. A páryanomás átlaga 3·2 millimeter, a légnedvesség százalékának átlaga 94%. A napontai 3-szori észlelésnél előfordult: szélcsend 2-szer, szél 91-szer, ugyanis északi szél 8-szor, északkeleti szél 18-szor, keleti szél 33-szor, délkeleti szél 2-szer, déli szél 2-szer, délnyugoti szél 5-ször, nyugoti szél 18-szor és északnyugoti szél 5-ször. A csapadékos napok száma tett 11-et, hó volt 10, jég —, égháboru — napon, összesen 23,2 millimeter csapadék volt e hónapban, legtöbb 22-jén, azaz 6·7 millimeter. —

A budapesti központi időjelző állomás jóslatai közül — melyek az erdélyi gazd. egyesület bel-monostorutczai irodájánál láthatók — december hóban egészen teljesült 90%, részben teljesült 7% és nem teljesült 3%.

— Személyi hírek. A földmívelési minister ur őnmlsága legközelebb kinevezte Tulogdi Sámuel gazdasági intézőt a k.-monostori m. k. gazd. tanintézetből a tordai állami bikanevelő telep felügyelőjévé. A gazd. tanintézethez gazdasági intézővé: Ásványi Lajos gyakorlati gazdát s utóbb a tanintézetnél igazgatósági segédet s iroda tisztet; — gazdasági állandó segédde: Gáspár József előbbi tausegédet; — gazdasági gyakornokká: Török Elemér, végzett akadémikust. Tulogdi urban a bikanevelő-telep egy erélyes felügyelőt, Ásványi urban a tanintézet egy képzett s tapasztalatokban gazdag orőt nyert a legnehezebb állomásra.

— Értesítés. Az „Iparos Ügyi Közlöny“ fenállása szellemileg és anyagilag biztosítva lévén, elhatároztam, hogy a január hó 21-re ígért 3-ik számot már január hó 14-én adom ki, midőn a n. é. közönséget értesíteni szerencsém van, tisztelettel kérem a lapom terjesztésére vállalkozott szives gyűjtőket, méltóztassanak gyűjtő ivatek hozzám mielőbb annyival inkább visszaküldeni, hogy a kellő időben tájékozva legyenek a nyomtatandó példányok száma iránt, mert felesleges példányokat nem nyomtatandok. — Kiváló tisztelettel Deés, (Erdély) 1882. január hó 1. Havas Gyula, az „Iparos Ügyi Közlöny“ szerkesztője és kiadó tulajdonosa.

Üzleti heti szemle.

(A „Pesther Lloyd“ nyomán.)

Gabona és gyapjupiacz Budapest, 1881. január 1-étől

Január 7-éig.

Buza gyenge üzlet, forgalom 70,000 metermázsa, ár 12·40 frt.

Rozs csendes irányu üzlet, forgalom 3000 metermázsa, ár 8·60 frt.

Árpa szilárd üzlet, forgalom 8000 metermázsa, ár: takarmányárpa 7·40 frt, seres árpa 9·50 frt.

Zab gyenge üzlet, forgalom 3000 metermázsa, ár 7 frt 50 kr.

Törökbuza szilárd üzlet, forgalom 35,000 metermázsa, ár 7·10 frt.

Gyapju mintegy 900 mm. adatott el és pedig 600 mm. közepes egynyiretű 85—97 frton, 100 mm. urasági fésűs gyapju 93—94 frt, 100 mm. bácskai egynyiretű 67—68 frt, homoki egynyiretű 57—58 frtjával mmázsánként.

Gyárilag mosott gyapju mintegy 2500 kilogramm adatott el belföldi számlára 2 frt—2 frt 45 krjával kilogrammonként. Az árak változatlanul maradtak.

Gabona-árak:

minimum és maximum: Budapest jan. 7. | Bécs jan. 7.

Buza	11·00 — 12·50 frt	11·25 — 13·30 frt
Rozs	8·40 — 8·70 frt	9·20 — 9·90 frt
Árpa, takarmány	7·00 — 7·40 frt	7·50 — 8·00 frt
Árpa, szeszfőzésre	7·60 — 8·20 frt	9·00 — 10·00 frt
Árpa, seres	9·30 — 10·30 frt	9·75 — 10·75 frt
Zab	7·10 — 7·80 frt	8·00 — 8·40 frt
Törökbuza	7·05 — 7·25 frt	7·50 — 8·25 frt

Budapesti marhavásár jan. 5-ikén. Összes felhajtás 1263 db. nagy és 530 apró marha. Ebből eladott 32 db. bika, 739 db. ökör, 380 db. vágó tehén, 110 db. fejős tehén, 2 drb. bival, 387 drb. borjú, 143 drb. bárány. Árak: bika darabonként 55—146 frt, ökör páronként 230—355 frt, vágó tehén páronként 140—260 frt, fejős tehén darabonként 87—193 frt, bival páronként 170—206 frt, borju darabonként 11—38 frt, bárány páronként 4—6 frt. Húsárak 100 kilonként: ökörhús 48—52 frt, tehénhús 46—50 frt, borjuhús 55—80 frt, bivalhus 43—46 frt.

Bécsi marhavásár jan. 3-ikán. Összes felhajtás 2265 drb és pedig 1170 drb. magyar, 381 drb. lengyel és 714 drb. német fajta, melyből 2204 drb. ökör, 24 drb. tehén, 34 drb. bika és 3 db. bival. Árak 100 kilonként magyar hizó 52—63 frt, lengyel 52—57½ frt, német 52—61½ frt, tehén 48—52 frt, bika 50—54 frt, bival 44 frt. Lában darabonként 70—220 frt fizettek.

Kőbányai sertésvásár jan. 7-én. (Az első magyar sertéshizláló és kölcsönelőgező részvénytársaság jelentése.) Bécsi sertéskereskedők a gyengébb bécsi vásárt arra akarták felhasználni, hogy a helybeli jó üzleti hangulatot alterállják ez azonban nem sikerült, mert jelentékeny kiviteli szükséglet volt, melyre az állomány mintegy 3000 drbot szolgáltatott s így a hangulat, szilárdabb árak mellett, emelkedett.

Jegyzett árak: magyar válogatott áru 280—320 klgr. nehéz 59—60 kr., 180—280 klgr. nehéz 58—58½ kr. Öreg 300 klgr. tuli 57—58 kr., vidéki sertés 55—56½ kr. Syrmiai 57½ kr. Transitóban: szerbiai 54—59 kr., romániai 56—58 kr., tuskés 52—53¼ kr. tiszta klgrkint.

Takarmányárak: tengeri bánáti 7·15 frt, román 7·15 frt, árpa 7·60 frt. Helyi állomány: decz. 32-én maradt: magyar kövér 28,010 drb., magyar sovány 21,152 drb., szerbiai 4005 drb., romániai 6895 drb., együtt 60,092 drb., hozzá hajtattott: alvidékről kövér 4205 drb., sovány 78 db., Szerbiából 1746 drb., Romániából 1538 drb., m. államvasuttal 1416 drb., budai vámoknál 264 drb., együtt 4247 drb., összesen 69,339 drb. Elhajtattott: Felvidékre 441

drb., Bécsbe (m. h. 606 drb.) 3099 drb., Csehországba 422 drb., Bodenbachon át 5308 drb., Ruttkán át 378 drb., Délmetországba — drb., Budapesti fogyasztás 2996 drb., kültelki fogyasztás 90 drb., Kőbányai szalonkészítők 120 drb., összesen 12,854 drb., marad állomány 56,485 drb. A részvény szállásokban 14,337 drb. vanelhelyezve.

Az egészségrendőri és transito szállásokban dec. 31-én maradt 10,900 db., hozzáhajtott: szerbiai 1746 drb., román 1538 db., együtt 3284 db., összesen 14184 drb., elhajtott 3756 drb., marad állomány 10,428 drb. és pedig 3512 drb. szerb és 6916 drb. román. Az egészségi vizsgálatnál eddig 71 drb. a fogyasztás alól kivonatott. Új év napján 4883 drb., fogyasztatott el.

Disznósír: kész áru hordóval együtt 73—73½ frt, Január-Február havi kötésben hordó nélkül 71 frt.

Szalonna: vidéki szalonna 61—62 frt, városi áru 65½—66 frt, füstölt szalonna 72½—73 frt.

Bécsi sertésvásár jan. 3-ikán. Összes felhajtás 3997 drb. és pedig 1149 drb. nehéz, 1150 drb. közepnehéz és 1698 drb. süldő; melyből 2003 drb. magyar, 1698 drb. orosz-

lengyel, 1200 drb. szerb és 96 drb. oláh fajta. Árak 100-kilónként: nehéz 53—55 frt, közepnehéz 48—52 frt, süldő 34—44 frt; szalonna és zsír 70—73 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetés.

NOVÁK és JAHN

gazdasági gépgyára Prága és Budapest, gazdasági iparüzletek különlegessége és műszaki irodája, főleg szesz — ser — és keményítő-gyárak építése, berendezése és átalakítása; (1.) képviselő: (1—3.)

J. J. Benes mérnök, Kolozsvárt kül-magyaruteza 54 szám. Kitűnő acél-pléh gőzkatlanok okszerű szerkezettel.

Mindennemű: gőzgépek és szivattyúk.

Szabadalmazott forralók, cefrekészülékek hűtővel. Pároló készülékek fa, vas és rézből.

Combinált szab. maláta-zuzók, pléhmunkák, felszerelések és minden idetartozó gépet és készüléket gyorsan, olcsón és szolidan jóállás mellett szállítanak.

Piaci árak.

A heti vásár		Egy hectoliter vagy metermázsá*						100 kilo		1 köbméter	1 kilo
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tüzifa	marhahús
á r a k r a j o z s á r o k b a n											
Beszterozo		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brassó		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Olák-Szereda	jan. 4	875	—	575	450	300	550	210	70	250	32
Décs*	jan. 3	1190	950	880	430	350	640	485	250	500	32
Dóva		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erzsébetváros	jan. 7	880	650	550	—	165	425	300	145	300	44
Fogarás		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K-Fehérvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gy.-Sz.-Miklós		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kolozsvár	jan. 5	810	—	525	—	280	490	250	240	350	46
H-Vásárhely	jan. 5	1040	750	795	615	300	595	325	190	450	40
Nagy-Enyed	jan. 5	930	750	600	—	175	425	340	200	288	40
H.-Szeben	jan. 3	1025	945	761	—	692	667	145	95	375	48
Bogosvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sz.-Sz.-György	jan. 5	750	537½	505	—	280	487½	210	105	300	36
Sz.-Régen	jan. 3	750	600	500	—	250	500	240	40	220	40

*) A csillaggal jelelt árak metermázsára értendők.

Mellékletek

100 darabonként 1 forint 50 kr-ával számíttatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül teljesítés szerint akárhányszor változtatathatják.

Az „Erdélyi gazda” hirdetési díjszabályzata.

A kivánt tér megnevezése	széri hirdetésnél									
	1	1-3	1-6	1-12	1-18	1-24	1-30	1-36	1-42	1-52
	fixetendő forint									
1/16 v. egész oldal	7	20	35	65	95	120	140	160	180	210
1/16 v. fél „	4	10	18	33	48	60	70	80	90	105
1/16 v. negyed „	3	6	9	17	24	30	35	40	45	53
1/16 v. nyolcad oldal	2	3	5	9	12	15	18	20	23	27
1/16 v. tizenhatod „	1	2	3	5	6	8	9	10	12	14

Ezenkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői

25% vagyis egy negyed rész engedményben részesülnek ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.